

Spoorzoekers lesplan

Aanmelden

Je meldt de school aan via de cultuurcoach van jouw gemeente of door een bericht te sturen naar spoorzoekers-av@gmail.com

Vermeld in het bericht:

- de naam van de school
- woonplaats
- contactpersoon
- telefoonnummer

	GROEP 1/2	GROEP 3/4	GROEP 5/6	GROEP 7/8
	Voorwerpen / Vroeger & Nu			
JAAR 1	EEN KIST VOL VERHALEN Leskist in de klas met historische spullen, te gebruiken in kring en speelhoek, passend bij thema's van de algemene leerlijn. Maak je eigen levensboom met foto's van familieleden - leerlingen leren dat zij onderdeel zijn van een groter geheel, een familie en ontwikkelen tijdsbesef.	WAT IS EEN MUSEUM? Wat zijn gebruiksvoorwerpen, wat zijn bewaarvoorwerpen? Wat is leuk om te bewaren? Wat bewaart een museum? Met bezoek aan museum in de regio.	OP ZOEK NAAR SPOREN VAN DE MIDDELEEUWEN Stadswandeling door Vianen/Gorinchem/Leerdam/Nieuwpoort - als verrijking van de geschiedenisles rondom de middeleeuwen.	OPTIE 1: DE GEHEIMEN VAN FORTEN ONTRAFELD Leerlingen leren wat de Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie is. Ze bezoeken een fort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
JAAR 2	OP EEN OUDE BOERDERIJ Op zoek naar voorwerpen in een oude boerderij - in de klas verwerken met puzzel en beeldende opdracht - leerlingen ontwikkelen tijdsbesef.	MUSEUM IN DE KLAS Maak een eigen tentoonstelling in de klas van voorwerpen, die de leerlingen zelf meenemen. Vakoverstijgend t.a.v. taal en erfgoed - leerlingen leren kijken naar voorwerpen en verwoorden op papier wat ze zien.	OPTIE 1: GOUDEN EEUW - 'VAN SCHILDERIJ TOT SELFIE' Film in de klas over de dochter van Frans Hals - bezoek aan Museum Hofje van Mevrouw van Aerden - tekenles door kunstvakdocent in de klas: teken een 'selfie'.	OPTIE 2: WATER ALS VERDEDIGING BIJ DE OUDE HOLLANDSE WATERLINIE Leerlingen leren wat de Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie is. Ze bezoeken met de Waterlinedag in Nieuwpoort en Gorinchem wat de OHW betekend heeft voor de Alblasserwaard en leren over het rampjaar 1672.
	Gebouwen / Landschap			
JAAR 1	OP DE TOREN ZIT EEN HAAN De torenhaan is van de toren gevallen! Wat nu? Ga mee op pad met de haanbertus (in de vorm van een handpop) en ontdek waar hij woont. Met eventueel bezoek aan de kerk.	TUSSEN WAT VOOR MOOIS WOON JIJ? Een fotospeurtocht door je eigen dorp/wijk - wat staat er nog, wat is verdwenen? Wat zijn het voor gebouwen? Wat gebeurt er daar?	HET RAADSEL VAN DE STRAATNAMEN Iedere plaats heeft wel straatnamen, die verwijzen naar een stukje historie. De leerlingen gaan daarnaar op zoek in hun dorp/stad en proberen de betekenis ervan te ontrafelen.	DROGE VOETEN IN DE ALBLASSERWAARD-VIJFHEERENLANDEN Lesvervangend voor waterbeheer van Nederland bij aardrijkskunde. Met bezoek aan Werelderfgoed Kinderdijk.
JAAR 2	MIJN WERELD' - NAAR BUITEN KIJKEN Wat zie je als je door je raam kijkt? Beeld dit af in een kleitegel.	WAAR EN HOE LEEFT EEN BIOBOER, FRUITTELER, KAASBOER OF MOLENAAR? Met bezoek aan boerderij, fruitteler, etc. en verwerking in de klas via een toneelstukje.	DE BOERDERIJEN IN DE ALBLASSERWAARD-VIJFHEERENLANDEN Met circuit op school rondom de bouwstijl en techniek van de boerderijen en onderzoek naar de betekenis van molens, zoals boerderijen, in je eigen omgeving.	TOEN EN NU IN DE GROTE STAD Les in de klas door kunsthistorica Mariska van Wijnen met beeldende verwerking - bezoek aan Den Bosch met speurtocht rondom kunstschilder Jheronimus Bosch - ter verwerking een onderzoeksofdracht.
	Feesten & Gewoonten			
JAAR 1	FEESTKLEEDING Maak feestkleding of teken feestkleding, die past bij een veel voorkomend feest.	BEESTENMARKT Teken of knutsel je eigen beestmarkt.	JAARMARKT Ontwerp en/of maak je eigen markt kraam met inhoud.	BEELDENE OPDRACHT RONDOM BRUILOFTEN IN VERSCHILLENDE CULTUREN Maak een feesttaart of ontwerp feestkleding, passend bij een bruiloft uit verschillende culturen.
JAAR 2	LIEDJES VAN OPA EN OMA 1 Liedjes leren zingen uit de tijd van opa en oma met bewegingsspelletjes.	MAAK JE EIGEN SCHOOLMOESTUIN Organiseer een feestmaaltijd met zelf gekweekte groenten.	ZELF KWEKEN IN DE SCHOOLMOESTUIN Groenten en fruit kweken, met name vergeten groente en natuurlijk met elkaar opeten!	MULTICULTI FEEST Burgerschapsvorming: Onderzoek met de klas één of meerdere andere culturen dan de Nederlandse. Nodig iemand uit om erover te vertellen in de klas. Onderzoek diens voedings- en eetgewoonten en organiseer een feest rondom deze cultuur samen met mensen, die hun wortels hebben in deze cultuur.
JAAR 2	KLASSIEKE VERHALEN - HET WONDER VAN DE APPEL Lees 'Het wonder van de appel', leer het liedje van de appel en teken zelf een appelboom.	KLASSIEKE VERHALEN - KANTJIL, HET DWERGHERTJE Lees 'Kantjil, het dwerg Hertje' voor uit 'Het verhaal vertelt...' van Arend van Dam, teken het in stripvorm en speel het verhaal samen na.	KOKEN MET VERGETEN GROENTE Burgerschapsvorming: Organiseer een inloopmaaltijd voor mensen met een kleine beurs, eenzame ouderen en migranten uit de buurt.	LIEDJES VAN OPA EN OMA 2 Erfgoeddag met ouderen: Activiteitendag met spelletjes, een proeverij en liedjes zingen met bewoners van het plaatselijke verzorgingshuis.
JAAR 2	LIEDJES VAN OPA EN OMA 3 - JE EIGEN LIEDTEKST MAKEN Zingen met bewoners van het plaatselijke verzorgingshuis, samen met groep 1 en 2.			

**Op zoek naar
jouw sporen in
de Alblasserwaard-
Vijfheerenlanden**

Erfgoedleerlijn Spoorzoekers

Spoorzoekers is mogelijk gemaakt door:

Op zoek naar jouw sporen in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

Wat geeft het een veilig gevoel, als je je eigen omgeving kent. Het communiceert veel gemakkelijker, je begrijpt elkaar beter, je weet waarover een ander het heeft, waar iets vandaan komt, je kunt een gefundeerde mening vormen, je ziet verbindingen, je kunt vergelijken.

Je vindt er je weg, letterlijk en figuurlijk. Ook als je van oorsprong niet uit de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden komt en jouw wortels ergens anders liggen.

Met de erfgoedleerlijn Spoorzoekers leren kinderen vanaf groep 1 hoe hun omgeving eruit ziet én zag in familieverbanden,

in voorwerpen, in de vergelijking van toen met nu, in gebouwen en landschap en natuurlijk feesten en gewoonten.

Dat begint klein om de hoek van de schooldeur en dat waaiert langzamerhand uit tot op en over de grenzen van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

De opzet van Spoorzoekers

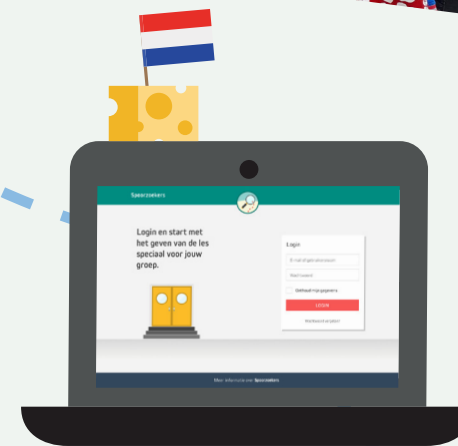
De erfgoedleerlijn heet 'Spoorzoekers', omdat de leerlingen actief op zoek gaan naar hun eigen sporen in hun woonomgeving en daarover hun eigen mening leren vormen. 'Spoorzoekers' sluit aan bij de behoefte van het basisonderwijs en het erfgoed in de verschillende gemeenten.

Het zijn betekenisvolle lessen, waarbij de leerling het erfgoed daadwerkelijk kan ervaren én onderzoeken en er zijn mening over vormen. Dit via leskisten, interactieve rondleidingen, digitale lesbrieven, enzovoort. Zowel materieel als immaterieel erfgoed komen aan bod met aandacht voor de diversiteit van de leerlingen.

Digitale lesomgeving

De gehele leerlijn met lesbeschrijvingen, bijlagen, werkbladen en antwoordbladen is terug te vinden in een digitale lesomgeving. Hiervoor krijgen deelnemende scholen een gebruikersnaam en wachtwoord toegewezen. In de website zit ook een lesmodus, zodat je afbeeldingen en dergelijke op het digibord kunt laten zien.

Lesvervangend en/of vakoverstijgend

Om te zorgen, dat de lessen zo min mogelijk beslag leggen op tijd van andere vakken, zijn de lessen zoveel mogelijk lesvervangend en/of vakoverstijgend. Zoals de les over kinderarbeid in de glasfabriek van Leerdam voor groep 5/6. Als je deze doet, kun je het hoofdstuk van geschiedenis uit de methode laten vervallen. De lesplannen bestaan per onderwerp meestal uit 3, maximaal 4 lessen. Door de verwerkingsvormen, die worden aangeboden, kan goed formatief getoetst worden. Als per thema minimaal één lesplan wordt uitgevoerd per bouw, wordt voldaan aan de leerdoelen. Het meeste haal je eruit door de gehele leerlijn te volgen. Op de achterzijde van deze flyer staat een overzicht van alle lessen per leerjaar.

Planning van de lessen samen met de cultuurcoaches

Om te zorgen, dat alle bezoeken aan musea, boerderijen en andere locaties goed verlopen, helpt de cultuurcoach bij de planning hiervan. Deze maakt afspraken tussen scholen en locaties. De cultuurcoach helpt de leerkracht ook, waar nodig, met de planning van de lessen binnen de jaarplanning van alle andere vakken. Welk hoofdstuk van aardrijkskunde wordt vervangen? Of hoe past het in een thema van Topondernemers of DaVinci?

Hoe en door wie ontwikkeld?

De leerlijn is ontwikkeld in samenwerking met 6 pilotscholen uit de regio en Stichting Boerderij & Erf AKV. De scholen testen de lessen. Door corona is dit allemaal vertraagd. Maar dat is geen probleem, want de leerlijn is en blijft flexibel en altijd aanpasbaar aan nieuwe omstandigheden. Daarnaast adviseren het Nationaal Glasmuseum als coördinator, Kunstgebouw, Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht. En wordt er samengewerkt met alle musea in de regio, kunstvakdocenten en historische verenigingen. Spoorzoekers is ontwikkeld met behulp van subsidie, verstrekt door het Fonds voor Cultuurparticipatie en de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden. Deze gemeenten maken ook in de toekomst mogelijk dat de leerlijn wordt onderhouden en regelmatig vernieuwd.

Met Spoorzoekers voldoe je aan de SLO-leerdoelen voor erfgoed

De scholen wilden een leerlijn, niet af en toe een hap-snap bezoek aan een museum. Daarbij is de SLO-leerlijn voor erfgoed het uitgangspunt geweest. De leerlijn erfgoed van Kunstloc Brabant, die daarvan een concretere vertaling geeft, is uiteindelijk de kapstok geworden.

Kosten voor deelname

Een basisschool in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden kan kosteloos gebruik maken van de gehele leerlijn van Spoorzoekers. Wel tekent de school een contract, waarin deze toezegt minimaal de helft van alle lessen uit te voeren. Kosten voor bezoeken aan locaties en voor kunstvakdocenten in de klas zijn voor eigen rekening van de school.

Deze is uitgebreid met 'het verwerven van onderzoekende vaardigheden' als doelstelling in de bovenbouw.

Erfgoedwijsheid

Wat is erfgoed eigenlijk? Wanneer wordt iets erfgoed? Blijft iets voor altijd erfgoed? Denk maar aan Zwarte Piet of de Gouden Eeuw, de VOC en je weet genoeg. Ook dit maakt onderdeel uit van de leerlijn: het leren praten over erfgoed en jouw mening daarover vormen. De leerkracht heeft daarin een belangrijke rol en kan bij de lessen ook op eigen initiatief onderwerpen ter sprake brengen. Hoe je dat doet, leer je bij de training 'Erfgoedwijsheid'.

Introductie van Spoorzoekers bij het team

In een bijeenkomst met het team krijgt deze van de cultuurcoach uitleg over hoe Spoorzoekers werkt, hoe je de digitale lesomgeving gebruikt en hoe de coördinatie van bezoeken en kunstvakdocenten verloopt. Vervolgens krijgt het team de training 'Erfgoedwijsheid', die 2 uur duurt. Deze training is gratis en zo enthousiasmerend, dat iedereen de volgende dag al aan de slag wil.

